

HUMAN RIGHTS & ERADATION OF VIOLENCE ORGANIZATION
Training and Empowerment of Young Advocates Professional Advocates in
Afghanistan

موسسه حقوق بشر و محو خشونت
آموزش و توانمند سازی وکلای جوان افغانستان

اعتیاد شوهر و تأثیرات آن بالای زوجه

نویسنده: رویا درویش

ولایت بامیان

سال ۱۳۹۹

رویا درویش فرزند سید شاعوض متولد سال ۱۳۷۹ دانش آموخته‌ی شرعیات دانشگاه بامیان است. خانم رویا یکی از اشتراک کننده‌های کلینیک حقوقی و محکمه تمثیلی حقوق بشر و محو خشونت در سال ۲۰۲۰ در مؤسسه حقوق بشر و محو خشونت بوده است.

چکیده

نظام خانواده که بر پایه های مستحکم قانون و عشق استوار است، با کوچکترین خلل دچار انحطاط و تزلزل می شود. متأسفانه یکی از عواملی که نظام و کانون گرم خانواده را متزلزل می سازد، عمل اعتیاد شوهر و یا یکی از اعضای خانواده می باشد.

تحقیق میدانی هذا موضوع «اعتیاد شوهر و تأثیر آن بالای زوجه» را بررسی می نماید. این عمل تأثیر شوم و قبیحی را بالای اعضای خانواده می گذارد و کانون گرم زوجیت را مبدل به زوجیت اسمی و نمایشی می نماید. اعتیاد، عشق و علاقه ای زوجیت را به غارت می برد و توجه معتاد را بسوی عمل اعتیاد معطوف و جلب می نماید. و از طرفی، باید اظهار داشت که اعتیاد شوهران به مواد مخدر در کشور همواره در حال افزایش است و هیچ برنامه ای جامعی بازدارنده و درمان کننده از سوی دولت و مؤسسات بشردوستانه روی دست گرفته نشده است. با گذشت هر روز کانون گرم خانوادگی از هم گسست پیدا می کند و اشخاص معتاد، سرنوشت خود و سرنوشت خانواده و زوجه را سیاه و تاریک می سازد. این مشکل بزرگ در حال طغیان است و لحظه به لحظه ضریب مضاعف می گیرد. در قبال این مسأله اهل قلم مسئولیت دارد که تحقیق و واریسی نماید. و از طرف دیگر احساس مسئولیت ایجاب می کند که جان افراد را از این مصیبت بزرگ و خانمان سوز، با تحقیق و بررسی و ایجاد راهکارهای اساسی نجات دهیم.

تحقیق هذا به دو روش کتابخانه ای و میدانی صورت گرفته است تا بررسی نماید که اعتیاد شوهر بالای اعضای خانواده و مشخصاً بالای زندگی زوجه چه تأثیراتی می گذارد.

کلید واژگان: زوجه، شوهر، اعتیاد

مقدمه

اعتیاد یک عمل خانمان سوز است که زندگی انسان را به نابودی می کشاند. کشورهای که در اوج فقر فرهنگی و اقتصادی بسر می برند بدون شک در چرخاب پدیده ای اعتیاد به زندگی شان خاتمه می دهند. اما متأسفانه باید خاطر نشان ساخت که یکی از کشورهای که در اوج فقر فرهنگی و اقتصادی به سر می برد، کشور ما افغانستان می باشد که در این عرصه توفیق چندانی ندارد و روزانه این پدیده ای تباہ کننده جوانان ما را به کام مرگ می کشاند.

در سال ۱۹۵۰ سازمان ملل متحد با ابراز نگرانی در مورد اعتیاد به مواد مخدر اعلام نمود که: اعتیاد به مواد مخدر مسمومیت تدریجی یا حادی است که به علت مصرف مداوم یک دارو، اعم از طبیعی یا ترکیبی، ایجاد می شود و به حال شخص و اجتماع آسیب می رساند.

دولت افغانستان با درک این موضوع و به تاسی از حکم جزء ۱۶ ماده ۶۴ قانون اساسی، قانون مبارزه با مواد مخدر و مسکرات را که به اساس فیصله شماره ۹۲۱ مورخ ۱۳۹۶/۸/۱۳ هیئت مختلط از دو مجلس شورای ملی با یک سلسله تعدیلات و ایزاد به داخل ۷ فصل، ۷۷ ماده و ۵ ضمیمه تصویب شده بود، توشیح و انفاذ آنرا اعلام نمود.

اما نباید فراموش کرد که نفس قانون خوب و جامع به تنهایی کافی نیست. ضرورت است که علاوه بر داشتن قوانین خوب، در زمینه ای تطبیق آن نیز اقدامات مقتضی انجام شود. افغانستان با وجود داشتن قانون مبارزه با مواد مخدر و مسکرات، متأسفانه در منجلا ب اعتیاد گیر مانده است و تطبیق این قانون در اولویت حکومت قرار ندارد. دامنه ای اعتیاد روز به روز گسترده تر می شود. در شرایط فعلی مبارزه با مواد مخدر و درمان معتادین یک ضرورت جدی است. این سونامی خاموش همه روزه از مردم ما قربانی می گیرد و کانون گرم خانواده ها را از هم می پاشد. یکی از آثار مخرب آن سرد ساختن رابطه گرم زوجیت است که شوربختانه زنان و دختران زیادی بخاطر اعتیاد شوهران شان همه روزه در بدترین شرایط زندگی می سوزند و می سازند و هر روز شان با انواع متعددی از آزار و اذیت آغاز و با ظلم و ستم خاتمه می یابد.

مبحث اول: کلیات و مفاهیم

این مبحث در دو گفتار جداگانه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

گفتار اول: اعتیاد

بشر از هفت هزار سال قبل، از وجود یک ماده ای مخدر قوی در خشخاش آگاه بوده و در لوحه های گلی مکشوفه متعلق به پنج هزار سال قبل از میلاد که از سومریان باقی مانده از تریاک نام برده شده است. در مصر نیز خشخاش کشت می شد و علاوه بر آن در حدود چهار هزار سال قبل کشیدن تریاک در چین رایج بود. باید اظهار داشت که ۱۵۰۰ سال قبل از میلاد تخم خشخاش از مصر به یونان برده شد و کشت خشخاش و کشیدن تریاک رواج یافت. شایان ذکر است که در کتاب اوستا نیز از گیاه شاهدانه ای هندی به عنوان یک ماده بی حس کننده نام برده شده است. (محققی، ۱۳۸۵، ص ۱۱)

در یک تعریف کلی از اعتیاد می‌توان گفت که اعتیاد عبارت از وابستگی جسمی، روانی و یا هم وابستگی جسمی و روانی اشخاص به یک یا بیشتر از یک ماده ای مخدر روان گردان می‌باشد. به عبارت دیگر اعتیاد نوعی وابستگی و عادت به مصرف دارو می‌باشد و در نتیجه ای مصرف، که نیاز جسمی و روانی معتاد می‌باشد، اخلاق عمومی، سلامت و رفاه خود، خانواده و اجتماع را به خطر می‌اندازد (محققی، ۱۳۸۵، ص ۲۵). این مواد روان گردان و یا اعتیاد آور عبارتند از الکل، هیروئین و کوکائین، انواع مواد کیمیاوی، تنباکو، خشخاش، چرس، بنگدانه و سایر مواد گیاهی، معدنی و کیمیاوی اعتیاد آور می‌باشد. (قانون مبارزه با مواد مخدر و مسکرات، ۱۳۹۶، ضمایم ۲، ۱ و ۳)

گفتار دوم: عوامل اعتیاد

الف: عوامل اجتماعی اعتیاد

۱. قوانین مساعد برای مصرف مواد مخدر
۲. هنجارهای اجتماعی مساعد برای مصرف مواد مخدر
۳. دسترسی به مواد مخدر
۴. محرومیت های اقتصادی شدید
۵. بی سروسامانی

ب: عوامل فردی اعتیاد

۱. مصرف مواد مخدر توسط والدین و افراد خانواده
۲. دیدگاه های مثبت خانواده نسبت به مصرف مواد مخدر
۳. عملکرد مدیریتی خانواده های نامنجم
۴. تضاد و فروپاشی خانوادگی
۵. معاشرت با مصرف کننده مواد مخدر

ج: عوامل رفتاری - روانی اعتیاد

۱. مشکلات مداوم / اولیه رفتار
۲. شکست های تحصیلی
۳. تعهد کم به مکتب
۴. بیگانگی

۵. طغیان
۶. نگرشهای مساعد به مصرف مواد مخدر
۷. مصرف مواد مخدر

د: عوامل زیستی و ژنتیکی اعتیاد

۱. استعداد فرد برای مصرف مواد مخدر
۲. آسیب پذیری روانی - فیزیکی در مقابل اثرات مواد مخدر. (آبادینسکی، ۱۳۸۲، ص ۸-۹)

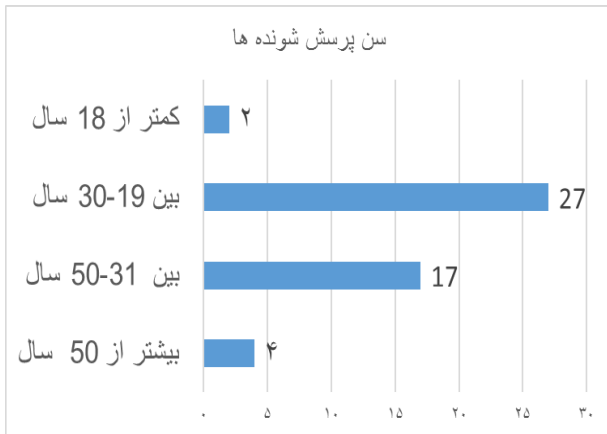
مبحث دوم: یافته های تحقیق

این مبحث در چهار گفتار جداگانه مورد بررسی قرار می گیرد.

گفتار اول: مشخصات مصاحبه شونده ها

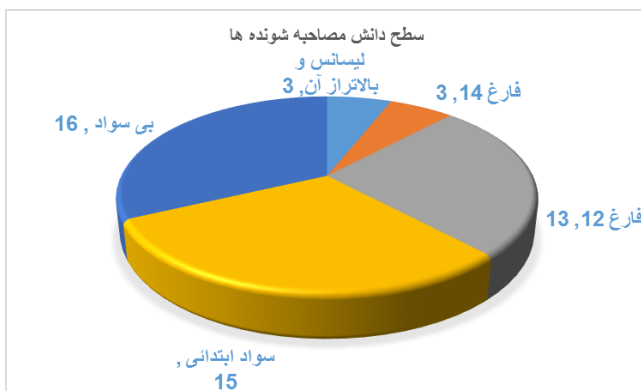
۱. سن مصاحبه شونده ها

(۲) نفر از مصاحبه شونده ها کمتر از ۱۸ سال، (۲۷) نفر از مصاحبه شونده ها بین ۱۹ الی ۳۰ سال بوده، (۱۷) نفر از مصاحبه شونده ها بین ۳۱ الی ۵۰ سال و (۴) نفر از مصاحبه شونده ها بیشتر از ۵۰ سال سن داشته اند.

۲. دانش مصاحبه شونده ها

قرار شرح پای چارت، ۱۶ نفر بیسواد، ۱۵ نفر دارای سواد ابتدائی، ۱۳ نفر فارغ صنف دوازدهم، ۳ نفر فارغ صنف ۱۴ و ۳ نفر در سطح مقطع لیسانس بوده اند.

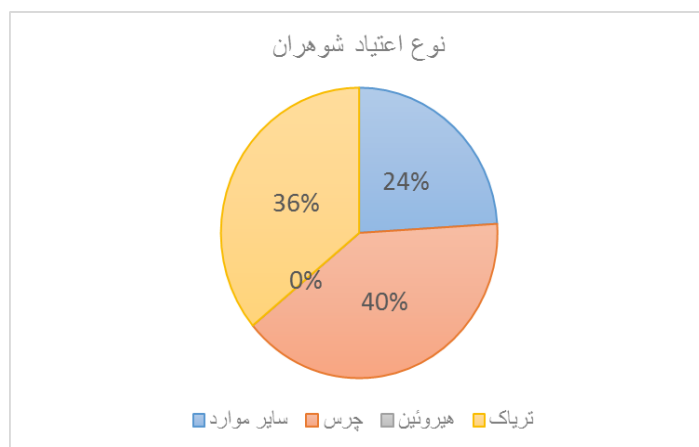
۳. حالت تأهل

(۴۰) نفر از مصاحبه شونده ها متأهل، (۱۰) نفر از مصاحبه شونده ها بیوه بوده که متأسفانه شوهران شان به اثر اعتیاد به مواد مخدر وفات نموده اند، که این رقم نشان دهنده ای آن است که آمار فوت شده ها در میان معتادین بسیار بالاست. و از طرف دیگر باید تذکر داد که هیچ کدام از مصاحبه شونده ها مطلقه نبوده که این خود نمایانگر نهایت سنتی بودن جامعه و سازش زنان در بدترین شرایط زندگیست.

گفتار دوم: نوع اعتیاد

متأسفانه باید تذکر داد که ۳۶٪ از مصاحبه شونده ها گفته اند که شوهران شان به تریاک معتاد هستند، ۴۰٪ از مصاحبه شونده ها بیان داشتند که شوهران شان معتاد به گیاه چرس بوده و ۲۴٪ از مصاحبه شونده ها گفته اند که شوهران شان مبتلا به سایر مواد نشه آور هستند، که این مواد عبارت از تابلیت (K)، شراب و الکول های طبی می باشند. اما باید ذکر کرد که اکثر مصاحبه شونده ها در جریان مصاحبه شان گفته اند که اشخاص معتاد به مواد مخدر به راحتی به مواد مورد

ضرورت شان دسترسی دارند، و اینکه دسترسی به چرس و سایر مواد گیاهی و کمیای نیشه آور به سادگی برای شان میسر می باشد، به این مفهوم که به سادگی می توانند آنرا در هر گوشه و کنار شهر پیدا کنند. از طرف دیگر، هر یک از معتادین اشخاص ارتباطی دارند که برای شان مواد اعتیاد آور را در مقابل پول توزیع می نمایند. همه ما می دانیم که خرید و فروش مواد مخدر یک عمل غیر قانونی بوده و استعمال مواد مخدر و مسکرات جرم است. اما معتادی که برای تداوی خویش اقدام می نماید از تعقیب عدلی معاف می باشد (قانون مبارزه با مواد مخدر و مسکرات، ۱۳۹۶، ماده ۵۴). اما متأسفانه در عمل چنین اقدامی از سوی منسوبین پولیس برای جلوگیری از این عمل ویرانگر صورت نمی گیرد و معتادین در ملاء عام به استفاده و خرید و فروش آن می پردازند. کد جزای کشور نیز در این مورد صراحت لازم دارد: «شخصی که مواد مخدر و مواد روان گردان را خود و یا توسط شخص دیگری برای معتادین یا سایر اشخاص بفروش برساند و یا توزیع نماید... بار اول به حبس متوسط تا سه سال و در صورت تکرار به حبس طویل تا ده سال محکوم می گردد» (کد جزا، ۱۳۹۶، ماده ۳۱۱). بنابراین، با در نظر داشت آنچه که گفته شد در می یابیم که موقف قوانین افغانستان در رابطه به این پدیده ای مضر و خطرناک مشخص است اما این که در عمل چنین اتفاق نمی افتد و یا مجریان قانون در این زمینه قوانین را به صورت درست آن تطبیق نمی نمایند و یا در تطبیق قوانین تعلل می کنند، این ضعف بر می گردد به حکومت مرکزی و نحوه ای گزینش آنها در رابطه به استخدام اشخاص بیسواد و ناتوان، در بست های بلند دولتی و عدم کنترل و نظارت دولت در رابطه به عملکرد آنها.

شماره	گویه ها	بلی	نخیر	جنسیت	تعداد
				مصاحبه	مصاحبه
				شوئده ها	شوئده ها
۱	آیا قبل از ازدواج، از اعتیاد شوهر تان آگاه بوده اید؟	۳	۴۷	زن	۵۰
۲	آیا شما هم درآمد مالی دارید؟	۱۲	۳۸		

		۴۷	۳	آیا از وضعیت شوهر تان راضی هستید؟	۳
		۴۰	۱۰	آیا شوهر شما حقوق شما را رعایت می کند؟	۴
		۵	۴۵	آیا تا کنون برای تداوی شوهر تان تلاش کرده اید؟	۵
		۴	۴۶	آیا از حالت اعتیاد شوهر تان رنج می برید؟	۶
		۴۴	۶	آیا از حالت اعتیاد شوهر تان احساس شرمندگی می کنید؟	۷
		۴۳	۷	آیا از زندگی مشترک با شوهر تان راضی هستید؟	۸
		۳۳	۱۷	آیا می خواهید با همین وضعیت زندگی مشترک را ادامه دهید؟	۹
		۴۵	۵	آیا از زندگی فعلی تان راضی هستید؟	۱۰

گفتار سوم: سوالات بلی/ نخیر

گفتار چهارم: سوالات چند گزینه ای

پاسخ به اساس فریکونسی					گویه ها	شماره
نظری ندارم	بسیار زیاد	زیاد	بسیار کم	کم		
۲	۲۸	۱۴	۱	۵	اعتیاد همسر تان، تا چه میزان بالای زندگی شما تأثیر گذاشته است؟	۱
۰	۳۰	۱۶	۲	۲	میزان رضایت شما از زندگی مشترک تان در چی حدی است؟	۲
۴	۳	۱۳	۱۴	۱۶	میزان خشونت لفظی همسر شما، در چی حدی است؟	۳
۸	۱۲	۲۰	۴	۶	آیا شوهر تان شما را لت و کوب می کند؟	۴
۰	۲۲	۱۶	۷	۵	آیا از اعتیاد همسر تان احساس شرمندگی دارید؟	۵
۰	۲۸	۱۷	۱	۴	آیا اعتیاد همسر تان بالای وضعیت اقتصادی شما تأثیری گذاشته است؟	۶
۲	۰	۳	۲۵	۲۰	از وضعیت اقتصادی و زندگی مشترک با همسر تان به چه میزان راضی هستید؟	۷

مبحث سوم: تحلیل یافته ها

این مبحث در دو گفتار جداگانه مورد بررسی قرار می گیرد.

گفتار اول: پیامدهای اعتیاد شوهر بالای زوجه

شخص با مصرف دوامدار مواد مخدر به آن معتاد می شود و بدن او نسبت به آن ماده مضر عادت می کند. شخص معتاد باید با گذشت زمان مقدار مواد مصرفی اش را افزایش داده تا نیاز بدنش را تأمین نماید (محقق، ۱۳۹۵، ص ۳۱). باید تذکر داد که اعتیاد مسئولیت پذیری و قید و بندها را از بین می برد و فرد معتاد به هیچ چیزی، جز بدست آوردن مواد مخدر به هر قیمت ممکن فکر نمی کند و نه هم به قانون، شرع، عرف و اخلاق تعهد دارد (محقق، ۱۳۹۵، ص ۹۷). بناً فرد معتاد وضعیتی که دارد همواره در پی حصول مواد و یا شیء است که بتواند توسط آن مواد اعتیاد آور بدست آورد و خود را برای لحظه ای هم که شده تسکین بخشد. متأسفانه در این گونه وضعیت زوجه نزدیک ترین شخصی است که مورد خشونت وی قرار می گیرد. بنابراین میان اعتیاد شوهر و خشونت علیه زوجه رابطه ای مستقیم وجود دارد، به این مفهوم که زوجه اولین فردی هست که از اثر اعتیاد شوهر نابود می شود و زندگی روزانه اش همراه چنین شوهری به جهنم تبدیل می شود. بنابراین یافته های این تحقیق نشان می دهد خشونت های که از سوی شوهران اعمال می شود اکثراً فزیزیکی بوده و موارد زیادی را در بر می گیرد که به طور نمونه می توان از سیلی زدن، خفه کردن، کتک زدن، هل دادن و پرت کردن، با مشت و لگد زدن، پیچاندن دست و کشیدن موها، و همچنان خشونت های لفظی مانند فحش و دشنام دادن، توهین و تحقیر کردن که بعد از خشونت های فزیزیکی، افزایش قابل ملاحظه ای دارد. در حالی که همه ای انواع بد رفتاری، خشونت تلقی شده و با در نظر داشت قوانین نافده ای کشور و همچنین آموزه های شرعی، خشونت جرم محسوب می شود. چنانچه قانون منع خشونت علیه زنان درین مورد صراحت دارد: «خشونت جرم بوده، هیچ کسی حق ندارد در محل سکونت، اداره دولتی، مؤسسات، محلات عامه، وسایط نقلی یا سایر محلات عامه، مرتکب آن گردد، در صورت ارتکاب مطابق احکام قانون مجازات می شود» (قانون منع خشونت، ۱۳۸۸، ماده ۴). از طرفی، مصاحبه شونده ها در جریان مصاحبه شان گفته اند که بارها بخاطر خشونت به نهاد های عدلی و قضائی شکایت کرده اند، اما هیچ کسی به شکایات شان رسیدی نکرده است با آنکه وقتی از نهاد های عدلی و قضائی در این زمینه مصاحبه صورت گرفت آنها اظهار داشتند که اشخاص مبتلا به مواد مخدر به بخاطر عدم صحت عقل، مسئولیت جزایی ندارند. علاوه برین، این عدم مسئولیت جزایی و نبود یک میکانیزم دقیق و درست برای رسیدگی به چنین موضوعات، زندگی خانواده های اشخاص معتاد خصوصاً زنان شان را به نابودی کشانده است.

گفتار دوم: پیامدهای اجتماعی اعتیاد

فرد معتاد، گذشته از اینکه معمولاً توانایی فعالیت و کار کردن زیاد ندارد، تمایل و احتیاج شدید به مواد مخدر دارد تا جائیکه به هر وسیله ای ممکن، آن ماده اعتیاد آور را بدست می آورد. نیازمندی به پول برای تأمین مواد مخدر، فرد معتاد را به ارتکاب انواع اعمال مجرمانه و غیر اخلاقی از قبیل دزدی، ضرب و جرح، کیسه بری، فریب کاری، تن فروشی و حتی بدتر از آن وادار کردن همسر و دیگر اعضای خانواده ای خود به کارهای غیر اخلاقی و تن فروشی برای تهیه مواد مورد نیازش. (محقق، ۱۳۹۵، ص ۹۷)

یافته های تحقیق نشان می دهد که افراد معتاد بر علاوه اثرات منفی بالای زوجه و اعضای خانواده خود، خطر اخلال امنیت عامه را نیز به بار آورده است. اشخاص معتاد بخاطر بدست آوردن پول برای تهیه ای مواد اعتیاد آور دست به هر کاری می زنند. علاوه بر آن، مصاحبه شونده ها بیان داشتند که یکی از عواملی که آنها از داشتن همسر معتاد شرمنده هستند، ارتکاب اعمال مجرمانه ای آنهاست. مصاحبه شونده ها در جریان مصاحبه اظهار داشتند که همسران شان بخاطر

تهیه پول اقدام به فروش اجناس، جواهرات زوجه، موآشی، پوشاک، ظروف و سایر اثاثیه ای خانه کرده و در صورتیکه از خانه تهیه کرده نتوانند از خانه های همسایه، دکاکین و حتی محصولات زراعتی را از مزارع می دزدند و از طریق آن مواد مورد نیاز شان را تهیه می کنند. مصاحبه شونده ها گفته اند، هر گاه همسر معتاد شان دست به اعمال مجرمانه می زند همسایه ها بالای خانه شان می آیند، تحقیر، دشنام و گاهی خود سرانه خانه ها را تلاشی می کنند که این وضعیت برای شان واقعا اسفبار است.

قابل یاد آوری است که در جریان مصاحبه، مصاحبه شونده ها گفته اند که خانواده ای فرد معتاد مورد انزجار و تنفر مردم قرار دارد و عمل شوهر شان باعث شده است که مردم از آنها رو گردانند و حتی مردم به طرف خانواده معتاد به دید بد و تنفر آمیز نگاه می کنند، که این عمل شوهر باعث دل سردی زوجه از ادامه زندگی مشترک شان شده و کانون گرم خانوادگی را مبدل به جهنم و سردترین مکان ها کرده است.

نتیجه گیری

اعتیاد نوعی وابستگی و عادت به مصرف دارو می باشد و در نتیجه مصرفی که نیاز جسمی و روانی معتاد می باشد، اعتیاد اخلاق عمومی، سلامت و رفاه خود، خانواده و اجتماع را به خطر می اندازد. زوجه به دلیل آسیب پذیری و به عنوان نزدیک ترین فرد به شوهر معتاد بیشترین رنج، عذاب و خشونت را متحمل می شود. الکل، هیروئین و کوکائین، انواع مواد کیمیاوی، تنباکو، خشخاش، چرس، بنگدانه و سایر مواد گیاهی و معدنی از جمله برجسته ترین مواد اعتیاد آور می باشد. در این میان مصاحبه شونده ها گفته اند که تریاک و چرس بیشترین استفاده کننده را در میان مواد اعتیاد آور دارد. دولت افغانستان بخاطر مبارزه با مواد مخدر و ریشه کن کردن این پدیده، در بخش قانون گذاری توجه نموده است. مطابق قانون مبارزه با مواد مخدر و مسکرات و کد جزا افغانستان استفاده، توزیع، قاچاق و تولید مواد اعتیاد آور جرم است. پولیس مکلف است برای دستگیری قاچاقبران، شبکه های توزیع و توزیع اقدام نمایند، اما متأسفانه تا اکنون اقدامات مقتضی انجام نشده است. با گذشت هر روز اعتیاد خسارات جانی و مالی هنگفتی به کشور ما وارد می کند و روزانه جوانان و نوجوانان ما را به قهقرای زندگی می کشاند. اعتیاد دارای عوامل اجتماعی، فردی، رفتاری - روانی، زیستی و ژنتیکی می باشد. لذا مبارزه علیه این پدیده نیز نیازمند اقدامات چند بعدی است.

بنابراین با در نظر داشت این تحقیق به این نتیجه می رسیم که اعتیاد شوهر اثرات فوق العاده منفی بالای اعضای خانواده خصوصاً زوجه داشته، که از این اثرات شان می توان از خشونت های فیزیکی مانند سیلی زدن، خفه کردن، کتک زدن، هل دادن و پرت کردن، با مشت و لگد زدن، پیچاندن دست و کشیدن موها، و همچنان خشونت های لفظی مانند فحش و دشنام دادن، توهین و تحقیر کردن از درشت ترین اثرات آن است، نام برد. البته بر اساس یافته های این تحقیق باید یاد آور شد که اعتیاد همسر دارای اثرات اجتماعی نیز می باشد، ارتکاب انواع اعمال مجرمانه از قبیل دزدی، ضرب و جرح، قتل، کیسه بری، فریب کاری، تن فروشی، آتش زدن خانه، خرمن، جنگل، هیزوم و ده ها مورد از تبعات منفی اعتیاد بالای اجتماع است.

بنابراین باید ذکر کرد که اعتیاد شوهر بالای زوجه تأثیرات بسیار منفی داشته و زندگی مشترک شان را به جهنم تبدیل می کند. از طرفی، این وظیفه ای اصلی و مکلفیت قانونی حکومت افغانستان است که درین زمینه گام اساسی و جدی بر داشته و با در نظر داشت یک میکانیزم قوی برای حل این معضل و ریشه کن کردن این عمل ویرانگر گام جدی و اساسی بردارد و با شناسایی اشخاص مبتلا به مواد مخدر، مساعد کردن شرایط ترک اعتیاد آنها و همچنین فراهم کردن شرایط کاری مناسب، جوانان و نوجوانان را از خطر غرق شدن از این منجلاب بدبختی و هلاکت نجات بدهد و با مساعد کردن بستر مناسب، زندگی مشترک و با همی زوج و زوجه را از خطر نابودی نجات دهد تا باشد که در فضای صلح و آشتی، عشق و محبت به زندگی شان ادامه بدهند.

پیشنهادات

برای ریشه کن کردن اعتیاد از جامعه، پیشنهادات ذیل مطرح می گردد:

۱. تقویه ای بنیه های اقتصادی، فرهنگی و علمی.
۲. توجه ویژه به نظام خانواده و تربیت درست نسل جدید.
۳. مراقبت جدی از جوانان و نوجوانان.
۴. آگاهی دهی مردم نسبت به اعتیاد و عواقب شوم و خانمان سوز آن.
۵. ایجاد مراکز درمان معتادین به صورت رایگان.
۶. تفحص در پیوند علقت و زوجیت تا شخصیت و هویت فرد کاملاً روشن شود.
۷. تفحص و تحقیق بیشتر و جدی در حاکمیت قانون.
۸. درمان افراد مبتلا به مواد مخدر.
۹. تعقیب عدلی توزیع کننده گان، قاچاقبران، کشت کننده گان و فروشنده گان مواد مخدر.

منابع

۱. وزارت عدلیه (۱۳۹۶). قانون مبارزه با مواد مخدر و مسکرات، جریده رسمی شماره ۱۲۸۴.
۲. وزارت عدلیه (۱۳۹۶). کود جزا، جریده رسمی شماره ۱۲۶۰.
۳. وزارت عدلیه (۱۳۸۸). قانون منع خشونت علیه زن، جریده رسمی شماره ۹۸۹.
۴. آباد دینسکی، هوارد (۱۳۸۲). جامعه شناسی مواد مخدر، مترجم محمدعلی ذکریایی، چاپ اول، نشر ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری- ایران.
۵. محقق، مهدی اختر (۱۳۸۵). جامعه شناسی اعتیاد، چاپ اول، کتابخانه ملی ایران.